

УДК 811.161.2:37.091.39

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-3-39>

Ольга РУДЬ,

orcid.org/0000-0002-5985-2422

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови і літератури
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(Суми, Україна) olgarud2017@ukr.net*

Софія ОСТАПЕНКО,

orcid.org/0009-0004-9050-7979

*студентка I курсу магістратури факультету іноземної та слов'янської філології
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(Суми, Україна) sophiaostapenko17@gmail.com*

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЄКТ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті досліджено одну з найактуальніших проблем Нової української школи – впровадження інтегрованого та проєктного навчання, що сприяє формуванню в учнів цілісного, системного уявлення про навколишній світ. Метою дослідження є розкриття сутності навчального проєкту як ефективного засобу інтеграції змісту навчання на уроках української мови. З'ясовано поняття інтеграції та інтегрованого навчання, яке розглядається крізь призму цілісного сприйняття світу, руйнує межі між окремими предметами, мотивує учнів використовувати знання і навички з різних предметних сфер. Закцентовано на тому, що сучасна школа віддає перевагу міжпредметній інтеграції, яка реалізується, зокрема через впровадження навчальних проєктів. Навчальний проєкт розглядається як організована спільна діяльність учнів, що передбачає навчально-пізнавальні, дослідницькі, творчі та ігрові форми роботи, ґрунтується на спільній меті, узгоджених методах та способах діяльності і спрямована на досягнення конкретного результату шляхом розв'язання значущої для учасників проблеми. Аналіз наукових джерел дозволив виділити етапи роботи учнів над навчальним проєктом: підготовчо-мотиваційний, планування, вибір рішення, виконання проєкту та створення кінцевого продукту, рефлексивний. Зазначено, що шкільний курс української мови має значні інтеграційні можливості, оскільки створює сприятливі умови для поєднання та взаємопроникнення змісту різних навчальних дисциплін, зокрема української літератури, історії, географії, мистецтва, математики тощо. Представлено різні види інтегрованих навчальних проєктів: творчі, інформаційні, ігрові, практично орієнтовані тощо. Результати дослідження засвідчили, що застосування інтегрованих навчальних проєктів на уроках української мови створює умови для активної пізнавальної діяльності учнів, розвитку їхніх дослідницьких умінь, критичного мислення, комунікативної культури та здатності до самостійного здобуття знань.

Ключові слова: інтеграція, інтегроване навчання, навчальний проєкт, види навчальних проєктів, етапи роботи над проєктом, урок української мови.

Olga RUD,

orcid.org/0000-0002-5985-2422,

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Ukrainian Language and Literature Department
Sumy State Pedagogical University named after A. S Makarenko
(Sumy, Ukraine) olgarud2017@ukr.net*

Sophia OSTAPENKO,

orcid.org/0009-0004-9050-7979

*1st year master's student at the Faculty of Foreign and Slavic Philology
Sumy State Pedagogical University named after A. S Makarenko
(Sumy, Ukraine), sophiaostapenko17@gmail.com*

EDUCATIONAL PROJECT AS A MEANS OF INTEGRATION IN UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS

The article examines one of the most pressing issues of the New Ukrainian School – the implementation of integrated and project-based learning, which contributes to the formation of students' holistic and systemic understanding of the surrounding world. The purpose of the study is to reveal the essence of the educational project as an effective means

of integrating learning content in Ukrainian language lessons. The concepts of integration and integrated learning are clarified; they are viewed through the lens of holistic world perception, break down boundaries between individual subjects, and motivate students to apply knowledge and skills from various subject areas. Emphasis is placed on the fact that modern schools prioritize interdisciplinary integration, which is implemented, in particular, through the introduction of educational projects. An educational project is considered as an organized collaborative activity of students that involves learning-cognitive, research, creative, and game-based forms of work, is based on a common goal, coordinated methods and modes of activity, and is aimed at achieving a specific result by solving a problem that is meaningful for the participants. The analysis of scholarly sources made it possible to identify the stages of students' work on an educational project: preparatory and motivational; planning; decision-making; project implementation and creation of the final product; and reflective. It is noted that the school course of the Ukrainian language has significant integrative potential, as it creates favorable conditions for combining and interpenetrating the content of various academic disciplines, including Ukrainian literature, history, geography, art, mathematics, and others. Various types of integrated educational projects are presented, such as creative, informational, game-based, and practice-oriented projects. The results of the study demonstrate that the use of integrated educational projects in Ukrainian language lessons creates conditions for active cognitive engagement of students, the development of their research skills, critical thinking, communicative culture, and ability to acquire knowledge independently.

Key words: *integration, integrated learning, educational project, types of educational project, stages of project work, Ukrainian language lesson.*

Постановка проблеми. Сучасна освіта в Україні перебуває в умовах системних змін, що охоплюють структуру та зміст освітнього процесу. Переосмислення освітніх пріоритетів, ролі учня як активного суб'єкта навчально-виховної діяльності, а також суспільно зумовлені виклики актуалізують потребу в оновленні методологічних засад і педагогічних підходів до розв'язання освітніх проблем (Суржук, Ткачук, 2021: 214). У зв'язку з цим зростає значення інноваційних освітніх технологій і методів навчання, спрямованих на формування ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти.

Однією із провідних тенденцій розвитку сучасної освіти є інтеграція змісту навчання, що забезпечує цілісність і системність засвоєння знань. Процес інтеграції спрямований на подолання фрагментарності навчального матеріалу, формування в учнів цілісної духовної, культурної та мовної картини світу. При цьому освітній процес повинен бути організований як цілеспрямована діяльність з навчання і виховання та направлений на задоволення потреб особистості, суспільства та держави. Він має ґрунтуватися на партнерській співпраці між учителями, учнями та їхніми батьками, а також на взаємозв'язку всіх елементів системи – від визначення цілей до реалізації завдань.

Серед стратегічних завдань реформування змісту освіти, визначених Державною національною програмою «Освіта», виокремлюються: відбір і структурування навчально-виховного матеріалу шляхом диференціації та інтеграції, створення альтернатив для здобуття освіти відповідно до індивідуальних здібностей і потреб; орієнтація на інтегровані курси та пошук нових підходів до структурування знань, які сприяють цілісному розумінню і пізнанню світу (Постанова, 1993).

Концепція «Нова українська школа» зацікавлює увагу на впровадженні інтегрованого та проєктного навчання, що сприяє формуванню в учнів цілісного, системного уявлення про навколишній світ, оскільки вони вчать розглядати явища крізь призму різних наук, аналізувати їх взаємозв'язки та застосовувати знання на практиці (Концепція, 2016).

Метод навчальних проєктів є одним із ефективних засобів, що допомагає здійснити інтегроване навчання і включає комплекс навчально-пізнавальних дій, які дають змогу розв'язувати відповідну проблему на основі творчого пошуку учнів і передбачають представлення отриманих результатів у вигляді конкретного навчального продукту. Під час роботи над проєктами учні вчать здобувати інформацію з різних джерел, опановувати, аналізувати і відтворювати її. Навчальні проєкти сприяють розвитку пізнавальної і творчої активності учнів, мотивують до мовного самовираження, формують відповідальне ставлення до рідної мови.

Аналіз досліджень. Проблеми інтеграції в різних аспектах досліджують вчені таких наукових напрямків, як філософія (О. Бадюл, С. Клепко, Е. Семенюк), психологія (І. Бех, Н. Волянчук, Г. Ложкін, Т. Яценко), дидактика (Н. Бібік, С. Гончаренко, І. Козловська, О. Савченко), лінгводидактика (О. Біляєв, Л. Варзацька, М. Вашуленко, М. Пентилуок та ін.) тощо. Теоретичні основи інтегрованого навчання, його сутність та зміст, методику проведення інтегрованих уроків вивчають М. Вашенко, В. Водянка, І. Дичківська, І. Козловська, В. Кулішов, О. Пометун, Н. Рудницька, Н. Тарнавська. Ефективність інтегрованого навчання на уроках української мови обґрунтовано А. Антофійчук, О. Біляєвим, Л. Варзацькою,

М. Вашуленком, Г. Грибан, І. Кучеренко, Л. Маркуляк, М. Пентилюк та ін.

У сучасних наукових студіях особливу увагу приділено методу навчального проєкту як ефективному засобу інтеграції на уроках української мови. На значущості й доцільності застосування цього методу в навчанні наголошують Л. Варзацька, О. Горошкіна, Т. Груба, Г. Ісаєва, А. Лаврова, М. Пентилюк, О. Полінок, О. Пометун та інші. Зокрема, А. Лаврова аналізує основні етапи розробки проєктів, визначає особливості моделі взаємодії між учителем та учнями під час їх підготовки, висвітлює значення кінцевого продукту як результату науково-пошукової проєктної діяльності учнів.

Г. Бондаренко розкриває зміст і специфіку проєктної технології, визначає дидактичні закономірності її застосування на уроках української мови з метою підвищення результативності навчального процесу, показує можливості проєктного навчання як засобу стимулювання навчально-пізнавальної активності старшокласників.

О. Полінок, розглядаючи проєктну діяльність на уроках української мови учнів 10 класу, наголошує, що «використання методу проєктів на уроках української мови дає змогу зробити навчально-виховний процес динамічним, різноманітним, психологічно збалансованим, сформувати мотивацію саморозвитку, сприятливі стосунки між учасниками проєктної діяльності, допомагає розвивати організаційні здібності, творчі задатки школярів, збагачувати їхній особистісний досвід» (Полінок, 2023: 71).

Мета нашої статті – розкрити сутність навчального проєкту як ефективного засобу інтеграції змісту навчання на уроках української мови.

Виклад основного матеріалу. Інтеграцію сучасні дослідники визначають як процес і як результат. Н. Костюк розглядає інтеграцію як «процес взаємодії елементів із заданими властивостями, що супроводжується встановленням, ускладненням і зміцненням істотних зв'язків між цими елементами на основі достатньої підстави, в результаті якої формується інтегрований об'єкт (цілісна система) з якісно новими властивостями, в структурі якого зберігаються індивідуальні властивості вихідних елементів» (Костюк, 1998: 9). В. Гломозда наголошує, що інтеграція є результатом створення нового, цілісного, нерозривно зв'язаного та єдиного утворення (Гломозда, 1991: 17).

Заслуговує на увагу визначення змісту терміна «інтеграція», поданого в довідкових та енциклопедичних виданнях, оскільки саме вони фіксують

усталені наукові підходи до його тлумачення й слугують теоретичною основою для подальших наукових досліджень. У Словнику іншомовних слів зазначається, що слово «інтеграція» походить з латинської мови («лат. *integration* – відновлення, поповнення < *integer* – цілісний» (Словник, 2000: 474)) і означає «1) об'єднання в ціле окремих частин або елементів; 2) *екон.* процес розширення економічного і виробничого співробітництва, об'єднання національних господарств двох і більше держав» (Словник, 2000: 474). У Великому тлумачному словнику сучасної української мови «інтеграція» трактується як «1. Об'єднання в ціле будь-яких окремих частин. // Об'єднання та координація дій різних частин цілісної системи. // Процес упорядкування, узгодження та об'єднання структур і функцій у цілому організмі. 2. *біол.* Процес об'єднання структур та функцій у цілісному організмі» (Великий тлумачний словник, 2005: 500).

Як зазначають автори порадики для вчителя «Нова українська школа», інтеграція в освіті розглядається як: «фактор розвитку освітніх систем; різновид наукової інтеграції, що здійснюється в межах педагогічної теорії та практики; вища форма відображення єдності цілей, принципів, змісту, форм організації процесу навчання та виховання; процес і результат взаємодії структурних елементів змісту освіти, який супроводжується зростом системності та спресованості знань учнів; цілеспрямоване об'єднання, синтез відповідних навчальних дисциплін у самостійну систему цільового призначення, яка спрямована на забезпечення цілісності знань та вмінь» (НУШ, 2017: 72).

Інтегроване навчання базується на комплексному підході, аналізується крізь призму цілісного сприйняття світу, руйнує межі між окремими предметами, а також мотивує учнів використовувати знання і навички з різних предметних сфер. Дослідження доводять, що інтегративний підхід у навчанні сприяє формуванню нових знань, які вирізняються глибшим осмисленням, динамічністю у застосуванні, а також більшою ефективністю та системністю. Такий підхід дозволяє розширювати соціально-пізнавальний досвід учнів у межах конкретних освітніх завдань, сприяє формуванню в них зацікавленості до реальних подій і явищ навколишнього світу, вихованню особистості та вдосконаленню загальнонавчальних навичок учнів (Просіна, 2018: 70).

Сучасна школа віддає перевагу міжпредметній інтеграції, яка реалізується різноманітними способами: через розробку інтегрованих курсів, про-

ведення інтегрованих уроків, організацію тематичних днів і тижнів, впровадження навчальних проєктів (Козак, Коваль, 2020: 128) тощо.

Навчальний проєкт – це організована спільна діяльність учнів, що передбачає навчально-пізнавальні, дослідницькі, творчі та ігрові форми роботи, ґрунтується на спільній меті, узгоджених методах та способах діяльності і спрямована на досягнення конкретного результату шляхом розв'язання значущої для учасників проблеми. Основне завдання проєктних технологій у сучасному освітньому процесі полягає в забезпеченні цілеспрямованого формування таких ключових компетентностей учнів, як: 1) інформаційна, що передбачає розвиток умінь самостійно здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність, визначати мету й завдання роботи, скласти поетапний план дій, здійснювати відбір, аналіз, систематизацію та інтерпретацію інформації, ефективно обмінюватися нею в різних формах комунікації; 2) навчання впродовж життя, що виявляється у сформованості навичок самоорганізації, самоконтролю та саморефлексії, здатності планувати власну освітню траєкторію, ставити навчальні цілі та відповідально організовувати індивідуальну й колективну діяльність; 3) підприємницька, яка реалізується через уміння ініціювати й обґрунтувати власні ідеї, приймати рішення, проявляти креативність, чітко, логічно й переконливо презентувати результати проєкту роботи; 4) соціальна – передбачає формування здатності до продуктивної взаємодії в групі, розвитку комунікативної культури, уміння аргументовано відстоювати власну позицію, дотримуючись норм мовленнєвого етикету та демократичних принципів спілкування, усвідомлювати й виражати активну громадянську позицію. Формування означених компетентностей досягається завдяки систематичному залученню учнів до виконання творчо-навчальних та дослідницьких завдань, що ґрунтуються на проблемно-пошуковому підході, стимулюють пізнавальний інтерес, сприяють розвитку критичного мислення, самостійності, ініціативності та внутрішньої мотивації до здобуття нових знань (Бондаренко, 2021: 40).

О. Кузнецова і В. Одарченко зазначають, що при використанні методу навчального проєкту «значно збільшується пізнавальна активність, інтерес до навчальної діяльності, поглиблюються та розширюються знання конкретної навчальної дисципліни, удосконалюються навички самостійної роботи. Але найголовніше – розвивається здатність дослідницької діяльності, аналізу та творчості, самі учні вчаться «здобувати знання», що було б неможливим настільки ефективно досягти

при навчанні будь-яким іншим методом» (Кузнецова, Одарченко, 2017: 75).

Навчальний проєкт, як уже зазначали, – це цілісна система організованої навчально-пізнавальної діяльності учнів, що передбачає інтеграцію знань з різних галузей та орієнтована на отримання конкретного, практично значущого результату. Структура методу проєктів логічно визначає етапи роботи учнів над ними, кожен з яких виконує важливу дидактичну функцію. О. Горошкіна виокремлює такі етапи роботи над проєктом: 1) підготовчо-мотиваційний – визначення мети, завдань, вибір учасників проєкту; 2) планування – формулювання проблеми, визначення назви проєкту, змісту, інформаційних джерел, розподіл завдань між учасниками; 3) вибір рішення – систематизація і коригування зібраної інформації; 4) виконання проєкту та створення кінцевого продукту; 5) рефлексивний етап – аналіз і самоаналіз учасниками роботи; захист проєкту – презентація, творчий звіт, доповідь та оцінювання результатів (Горошкіна, 2004: 211).

Навчальний проєкт виступає дієвим засобом інтеграції на уроках української мови, дозволяючи об'єднати знання з різних навчальних дисциплін, розвивати творчий потенціал, критичне мислення і комунікативні навички учнів. Цей метод сприяє формуванню цілісного уявлення про світ, робить навчання більш захопливим і практичним, мотивує учнів до самостійного пошуку інформації, розвиває їхнє критичне мислення і дозволяє використовувати набуті знання у реальних життєвих ситуаціях. Шкільний курс української мови має значні інтеграційні можливості, оскільки створює сприятливі умови для поєднання та взаємопроникнення змісту різних навчальних дисциплін, зокрема української літератури, історії, географії, мистецтва, математики тощо. Інтегрований навчальний проєкт забезпечує практичну спрямованість мовної освіти, сприяє формуванню життєво важливих компетентностей, що відповідає концептуальним засадам Нової української школи.

Досить ефективними є дослідницькі (реферати, повідомлення, виступи, науково-дослідницька робота), творчі (рукописний журнал, шкільна газета, колаж, стіннівка, картки на певне правило, сценарії свят тощо), інформаційні (презентації, буклет, вебсторінка, інтерактивна карта тощо), ігрові (мовні квести, інтелектуальні турніри, телепередачі, пресконференції, судові засідання, токшоу тощо), практично орієнтовані (рекомендації, словники, мініпідручники, дидактичний матеріал тощо) проєкти (Бондаренко, 2021: 42–43). Так, до уроків української мови учням старших кла-

сів можна запропонувати виконати такі інтегровані навчальні проєкти: скласти портфоліо «Мова моєї майбутньої професії» (інтеграція української мови і громадянської освіти); підготувати пам'ятку чи відеоролик «Українська мова в цифровому просторі» (інтеграція української мови, інформатики, медіаграмотності); створити відеожурнал «Музика українського слова» (інтеграція української мови, музики, літератури); розробити інтерактивну карту «Історія рідного краю в географічних назвах» (інтеграція української мови, географії, історії); створити колаж з використання комп'ютерної графіки «Герої твору очима сучасного читача» (інтеграція української мови, літератури, інформатики, мистецтва), розробити мовний квест «Подорож у країну Синтаксису» тощо.

Окремими прикладами інтегрованих навчальних проєктів на уроках української мови можуть бути: створення віртуального музею історії української мови, в експозиції якого – скани рукописів, уривки текстів різних періодів, документи про заборону української мови, аудіозаписи дикторів радіо і телебачення, відомих письменників тощо; розроблення авторської настільної гри, яка передбачає виконання мовних завдань на різних станціях; створення буктрейлера «Мовний світ літературного твору» тощо.

Інтегровані навчальні проєкти на уроках української мови сприяють реалізації міжпредметних зв'язків, формуванню ключових і предметних компетентностей, розвитку критичного мислення, мовленнєвої культури та пізнавальної самостійної учнів. Такі проєкти забезпечують практичну спрямованість навчання, активізують навчально-

дослідницьку діяльність і утверджують мову як універсальний засіб пізнання різних галузей знань.

Висновки. Інтеграція змісту навчання сьогодні є одним із провідних напрямів розвитку освіти, що зумовлено потребою формування в учнів цілісної картини світу, здатності комплексно осмислювати явища дійсності та застосовувати знання в різних життєвих ситуаціях. Інтегрований підхід сприяє подоланню розрізненості навчальних дисциплін, забезпечує взаємозв'язок теорії й практики та орієнтує освітній процес на формування ключових компетентностей особистості.

У цьому контексті навчальний проєкт як засіб інтеграції на уроках української мови виступає ефективною педагогічною технологією, що забезпечує цілісність освітнього процесу та сприяє формуванню в учнів системного бачення знань. Проєктна діяльність дозволяє подолати фрагментарність навчального матеріалу, поєднуючи мовну підготовку з елементами змісту інших навчальних дисциплін – літератури, історії, географії, інформатики, мистецтва, громадянської освіти тощо, що відповідає сучасним вимогам компетентно орієнтованого навчання. Застосування навчальних проєктів на уроках української мови створює умови для активної пізнавальної діяльності учнів, розвитку їхніх дослідницьких умінь, критичного мислення, комунікативної культури та здатності до самостійного здобуття знань.

Перспективним напрямом досліджень є розроблення методичних моделей навчальних проєктів, адаптованих до різних вікових груп та освітніх контекстів, вивчення їх ефективності у практиці навчання української мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Г. П. Метод проєктів як засіб стимулювання пізнавальної активності старшокласників на уроках української мови. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика* : збірник наукових праць. Северодонецьк, 2021. №3 (102). С. 37–46. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-102-3-37-46> URL: (дата звернення: 16.01.2026).
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Гломозда В. Г. Вивчення тем інтегративного характеру як спосіб здійснення міжпредметних зв'язків. *Педагогіка* : респ. наук.-мет. зб. Вип. 30. Київ, 1991. С. 17–20.
4. Горошкіна О. М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю : монографія. Луганськ : Альма-матер, 2004. 362 с.
5. Козак Л. В., Коваль В. Ю. Проєктна діяльність як засіб підготовки дитини до навчання у Новій українській школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. 2020. № 71(1). С. 127–131. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.71-1.22> URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2020_71%281%29__24 (дата звернення: 16.01.2026).
6. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.01.2026).
7. Костюк Н. Т. Об'єктивна зумовленість і діалектика інтеграції сучасного наукового знання. Київ: Вища школа, 1998. 327 с.
8. Кузнецова О. В., Одарченко В. І. Метод проєктів – сучасна технологія навчання в умовах Нової української школи. *VIRTUS*. 2017. № 14. С. 74–77.

9. Нова українська школа: poradnik dla vchytelia / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
10. Полінок О. В. Проектна діяльність на уроках української мови учнів 10 класу. *Сучасні досягнення та перспективи науки та освіти* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир, 2023. С. 69–71.
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державну національну програму «Освіта (Україна XXI століття)» від 3 листопада 1993 року № 896 (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 576 (576-96-п від 29.05.96) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п> (дата звернення: 16.01.2026).
12. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. Київ : Довіра, 2000. 1018 с.
13. Просіна О. В. Інтеграція в НУШ. Інтегрований підхід в освітньому процесі. *Тематичний випуск журналу «Методист»*. № 2 (74), лютий. 2018. С. 68–71.
14. Суржук Т. Б., Ткачук О. С. Інтеграція в навчанні української мови та читання учнів початкової школи. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету* : збірник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 34. С. 214–219.

REFERENCES

1. Bondarenko H. P. (2021) Metod proektiv yak zasib stymulyuvannya piznavalnoi aktyvnosti starshoklasnykiv na urokakh ukrainiskoi movy. [The project method as a means of stimulating cognitive activity of senior students in Ukrainian language lessons]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka* : Zbirnyk naukovykh prats. Sievierodonetsk. 2021. №. 3 (102). S. 37–46. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-102-3-37-46> URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2021_3_6 (data zvernennia 16.01.2026). [in Ukrainian].
2. Busel, V. T. (Ed.). (2005). Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainiskoi movy (z dod. i dopov.) [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with additions and supplements)] / Uklad. i holov. red. V. T. Busel. Kyiv; Irpin : VTF «Perun», 2005. 1728 s. [in Ukrainian].
3. Hlomezda V. H. (1991) Vyvchennia tem intehratyvnoho kharakteru yak sposib zdiisnennia mizhpredmetnykh zviazkiv [Studying integrative topics as a way of implementing interdisciplinary connections]. *Pedahohika* : resp. nauk.-met. zb. Vyp. 30. Kyiv, 1991. S. 17–20 [in Ukrainian].
4. Horoshkina O. M. (2004) Lihvodydaktychni zasady navchannia ukrainiskoi movy v starshykh klasakh pryrodnycho-matematychnoho profilu : monohrafiia. [Linguodidactic foundations of teaching the Ukrainian language in senior classes of the natural and mathematical profile: A monograph]. Luhansk : Alma-mater, 2004. 362 s. [in Ukrainian].
5. Kozak L. V., Koval V. Yu. (2020) Proiektna diialnist yak zasib pidhotovky dytyny do navchannia u Novii ukrainiskii shkoli. [Project activity as a means of preparing a child for learning in the New Ukrainian School]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. 2020. № 71(1). S. 127–131. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.71-1.22> URL: (data zvernennia 16.01.2026). [in Ukrainian].
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2016). Kontseptsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku, skhvalena rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 hrudnia 2016 r. № 988-r [Concept for the implementation of state policy in the field of reforming general secondary education “New Ukrainian School” for the period up to 2029 (Decree No. 988-p, December 14, 2016)] URL: (data zvernennia 16.01.2026). [in Ukrainian].
7. Kostyuk N. T. (1998) Ob'iektivna zumovlenist i dialektyka intehratsii suchasnoho naukovooho znannia. [Objective conditionality and dialectics of the integration of modern scientific knowledge]. Kyiv: Vyshcha shkola, 1998. 327 s. [in Ukrainian].
8. Kuznetsova O. V., Odarchenko V. I. (2017) Metod proektiv – suchasna tekhnolohiia navchannia v umovakh Novoi ukrainiskoi shkoly. [The project method as a modern educational technology in the conditions of the New Ukrainian School]. *VIRTUS*. 2017. № 14. S. 74–77 [in Ukrainian].
9. Bibik, N. M. (Ed.). (2017). Nova ukrainska shkola: poradnyk dla vchytelia (2017) [The New Ukrainian School: A guide for teachers] / Pid zah. red. Bibik N. M. Kyiv : TOV «Vydavnychi dim “Pleiady”», 2017. 206 s. [in Ukrainian].
10. Polinok O. V. (2023) Proiektna diialnist na urokakh ukrainiskoi movy uchniv 10 klasy. [Project activity in Ukrainian language lessons of 10th grade students.]. *Suchasni dosiahnennia ta perspektyvy nauky ta osvity* : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Zhytomyr, 2023. S. 69–71 [in Ukrainian].
11. Cabinet of Ministers of Ukraine. (1993). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro Derzhavnu natsionalnu prohramu “Osvita (Ukraina XXI stolittia)”» vid 3 lystopada 1993 roku № 896 (Iz zminamy, vneseny my zghidno z Postanovoiu KM № 576 (576-96-p) vid 29.05.96) [Resolution “On the State National Program ‘Education (Ukraine of the 21st Century)’” (№ 896, November 3, 1993, with amendments)]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п> (data zvernennia 16.01.2026). [in Ukrainian].
12. Pustovit, L. O. et al. (Eds.). (2000). Slovnyk inshomovnykh sliv: 23000 sliv ta terminolohichnykh slovospoluchen' [Dictionary of foreign words: 23,000 words and terminological collocations]. / Uklad. L. O. Pustovit ta in. Kyiv : Dovira, 2000. 1018 s. [in Ukrainian].

13. Prosina O. V. (2018) Intehratsiia v NUSH. Intehrovanyi pidkhid v osvitnomu protsesi. [Integration in the New Ukrainian School. Integrated approach in the educational process]. *Tematychniy vypusk zhurnalu «Metodyst»*. № 2 (74), liutyi. 2018. S. 68–71 [in Ukrainian].

14. Surzhuk T. B., Tkachuk O. S. (2021) Intehratsiia v navchanni ukrainskoi movy ta chytannia uchniv pochatkovoї shkoly. [Integration in teaching the Ukrainian language and reading to primary school students]. *Naukovi zapysky Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu : zbirnyk*. Odesa : Vydavnychy dim «Hel'vetyka», 2021. Vyp. 34. S. 214–219 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 28.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

